# KVEST TEXNOLOGIYASINI TA’LIM JARAYONIGA TATBIQ ETISHNING SAMARADORLIGI

**Muminova Nodiraxon Jurayevna**
Farg‘ona davlat universiteti
mustaqil izlanuvchisi

***Annotatsiya***
*Ushbu maqolada kvest texnologiyasining ta’lim jarayoniga tatbiq etilishi, uning o‘quvchilar bilim va ko‘nikmalarini rivojlantirishdagi o‘rni hamda zamonaviy pedagogik yondashuvlar bilan uyg‘unlashuvi masalalari ko‘rib chiqilgan. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, kvest texnologiyasi ta’lim samaradorligini oshirishda muhim vosita bo‘lib xizmat qiladi.*
***Kalit so‘zlar:*** *kvest texnologiyasi, ta’lim, pedagogika, interaktiv o‘qitish, bilim, ko‘nikma, samaradorlik.*

## KIRISH

Bugungi kunda ta’lim tizimida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Shunday texnologiyalardan biri bo‘lgan kvest texnologiyasi o‘quvchilarning faolligini oshirish, ijodiy va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish hamda bilimlarni mustahkamlash uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Ushbu maqolada kvest texnologiyasining mohiyati, uning ta’lim jarayoniga integratsiyasi va amaliy samaradorligi tahlil etiladi.

**Kvest texnologiyasining mohiyati va turlari.**

Kvest so‘zi inglizcha “quest” so‘zidan olingan bo‘lib, “izlash”, “sayohat” yoki “topshiriq” ma’nolarini anglatadi. Ta’lim sohasida kvest texnologiyasi – bu o‘quvchilarni muayyan maqsadga erishish uchun ketma-ket topshiriqlarni bajarishga yo‘naltiradigan, muammo va vaziyatli masalalar asosida qurilgan interaktiv ta’lim metodidir [1, B. 12]. Bu texnologiya dars jarayonini o‘yinga aylantirish orqali o‘quvchilarning darsga bo‘lgan qiziqishini sezilarli darajada oshiradi va shu bilan birga, o‘quvchilar ma’lum bir vazifani bajarish uchun izlanadi, tahlil qiladi va xulosa chiqaradi.

Mazkur texnologiya o‘quvchilarning:

- mustaqil ishlash qobiliyatini,
- mantiqiy fikrlashini,
- axborotni izlash va qayta ishlash ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

Kvest texnologiyasi o‘quv jarayonini faollashtiradi va o‘quvchilarda bilim olishga bo‘lgan motivatsiyani oshiradi.

Ushbu texnologiya ikki asosiy turga bo‘linadi: veb-kvest va life-kvest (haqiqiy hayotdagi kvest). Veb-kvest internet resurslari asosida qurilib, o‘quvchilar turli onlayn manbalardan ma’lumot to‘playdi va tahlil qiladi. Hayotiy kvest esa maktab binosi yoki ochiq muhitda o‘tkazilib, o‘quvchilar jismoniy harakat qilgan holda topshiriqlarni bajaradilar [2, B. 45].

**Kvest texnologiyasini ta’lim jarayoniga tatbiq etish.**

Kvest texnologiyasini ta’lim jarayoniga samarali tatbiq etish uchun quyidagi bosqichlarga rioya qilish tavsiya etiladi: birinchidan, darsning maqsad va vazifalari aniq belgilanishi; ikkinchidan, o‘quvchilarning yosh va bilim darajasiga mos topshiriqlar ishlab chiqilishi; uchinchidan, baholash mezonlari oldindan tushuntirilishi zarur. Mazkur yondashuv o‘quvchilarning darsga tayyorgarligini va faolligini oshiradi [3, B. 78].

Boshlang‘ich ta’limda o‘quvchilarning psixologik va pedagogik xususiyatlarini hisobga olish muhimdir. Bu yoshdagi bolalar uchun qiziqarli, interfaol va vizual materiallar asosida tashkil etilgan darslar samarali hisoblanadi.

Kvest texnologiyasi aynan shu talablarni qondiradi. U quyidagi imkoniyatlarni yaratadi:

- o‘quvchilarning qiziqishini oshiradi;
- darsni interfaol shaklda tashkil etadi;
- bilimlarni mustaqil o‘zlashtirishga yordam beradi.

Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida tafakkur asosan vizual-mujoziy xarakterga ega bo‘lgani sababli, kvest texnologiyasi ularga mos keladi [5, B.10].

Farg‘ona davlat universiteti pedagogika yo‘nalishi talabalariga o‘tkazilgan eksperimental tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, kvest texnologiyasi qo‘llanilgan guruhlarda bilimlarni o‘zlashtirish ko‘rsatkichlari an’anaviy usullarga nisbatan 23-27 foizga yuqori bo‘ldi. Bundan tashqari, o‘quvchilarning jamoaviy ishlash ko‘nikmalari va muammoni hal qilish qobiliyatlari ham sezilarli darajada takomillashdi.

**Kvest texnologiyasining afzalliklari.**

Kvest texnologiyasining an’anaviy ta’lim usullaridan asosiy farqi shundaki, u o‘quvchini passiv tinglovchidan faol ishtirokchiga aylantiradi. Bu texnologiya qo‘llanilganda o‘quvchilar quyidagi ko‘nikmalarni rivojlantiradilar [4, B. 91]:

1. Ijodiy va tanqidiy fikrlash: o‘quvchilar muammoni turli tomondan ko‘rib chiqishga, noodatiy yechimlar topishga o‘rganadilar.
2. Hamkorlikda ishlash: guruh ichida mas’uliyatni taqsimlash va bir-birini qo‘llab-quvvatlash madaniyati shakllanadi.
3. Axborot savodxonligi: turli manbalardagi ma’lumotlarni taqqoslash, tahlil qilish va sintez qilish qobiliyati rivojlanadi.
4. Vaqtni boshqarish: belgilangan muddat ichida topshiriqlarni bajarish intizomini shakllantiradi.

**Kvest texnologiyasining didaktik imkoniyatlari**

Kvest texnologiyasi didaktik jihatdan quyidagi imkoniyatlarga ega:

- ta’lim jarayonini individuallashtirish;
- o‘quvchilarning qiziqishlarini hisobga olish;
- bilimlarni mustahkamlash va tizimlashtirish;
- o‘quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirish.

Shuningdek, bu texnologiya o‘quvchilarning kognitiv faoliyatini faollashtiradi va ularni mustaqil bilim olishga yo‘naltiradi. Kvest jarayonida o‘quvchilar yangi bilimlarni egallash bilan birga, muammolarni tez va samarali hal qilish ko‘nikmalarini ham rivojlantiradi.

Xulosa qilib aytganda, kvest texnologiyasi zamonaviy ta’lim jarayonining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. U an’anaviy dars tuzilmasini yangi mazmun va shakl bilan boyitadi, o‘quvchilarning motivatsiyasini oshiradi hamda ularning kognitiv va ijtimoiy ko‘nikmalarini bir vaqtda rivojlantiradi. Ushbu texnologiyani maktab va oliy ta’lim muassasalarida keng joriy etish ta’lim sifatini yanada yuksaltirish imkonini beradi.

## FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Xoliqov A.A. Kvest texnologiyasi: nazariya va amaliyot. Toshkent: O‘qituvchi, 2021. – 180 b.
2. Yusupova D.R. Interaktiv ta’lim metodlari. Toshkent: Fan, 2020. – 210 b.
3. Karimov I.B. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. Samarqand: SamDU, 2022. – 156 b.
4. Toshmatov N.A. Ta’limda innovatsion yondashuvlar. Farg‘ona: FarDU nashriyoti, 2023. – 98 b.
5. O‘rinova N.M., Muminova N.J. Boshlang‘ich sinfda kvest texnologiyasidan foydalanishning nazariy asoslari. Monografiya. – Farg‘ona, 2023.-113 b